

vilde sætte sig imod det. Jeg husker en Forhandling her i Tinget, hvor et saadant Forhold kom paa Bane, at vi skulde have været nødsagede til at tage Hensyn til et bestemt Land ved Fastsættelsen af en Toldsats, og hvor man rettede en Bebrejdelse til Finansministeren i Anledning af, at han ikke havde set dette. En Minister, der stod ved Siden af mig, vendte sig tilfældigvis om til mig og bemærkede: Ja, man nyder altsaa partipolitisk vor Ydmygelse! Jeg maa sige, at jeg kan ingen som helst Ydmygelse se i dette, jeg kan ikke se den allermindste Ydmygelse i, at et Land siger til os: Vi ønsker de og de Varer, de og de Begunstigelser af jer. I kan naturligvis som suveræn Magt nægte os dem, eller I kan lade være at nægte os dem, men hvis I nægter os dem, gør vi disse og disse Modtræk, som kan genere jer, med vore Varer. Jeg kan ikke se, der ligger den allerfjerneste Ydmygelse i det. Enhver har Lov til at handle med sit, som han har Lyst til. Spørgsmaalet er et rent Interessespørgsmaal, og jeg synes ikke, det berører vor Suverænetet eller vor Stilling som selvstændigt Land det allerfjerneste. Men en anden Sag er dette, at vi bliver nødt til at erkende den Situation, vi staar i, at vi bliver nødt til at erkende Nødvendigheden af paa den ene eller paa den anden Maade at mindske vor Indførsel, og hvis det fornærmer noget Land, saa bliver vi nødt til at tage Følgen af det. Men det kan ikke faa anden Følge end en økonomisk, og denne økonomiske Følge maa vi altsaa tage, og vi maa efter min Mening tage den paa den Maade, at vi siger rent ud og aabent for alle, hvad der ligger i vor Interesse, og hvad vi er nødt til at gøre, og saa altsaa gør det. Vi har jo nylig set en lille Staat indtage dette Standpunkt, og jeg er ganske overbevist om, at Danmark vilde have indtaget et andet Standpunkt, hvis en saa mægtig Henvendelse som den, der er sket fra Ententen i det Tilfælde, jeg tænker paa, var blevet rettet til os.

Gaar jeg over til det ærede Medlem fra Rønne (Hauge), saa var der jo et ganske anderledes fast Fodslag i hans Tale. Han syntes virkelig at forstaa Situationen, han syntes at begribe, at her hjælper ingen „Maulspitzen, hier muss gepiffen werden“. Hans Tro til, hvad der vilde kunne ske ad frivillig Vej, var ikke stor, og det er min ikke heller. Jeg vilde tro, det var muligt at rejse Befolkningen til en kraftig Anstrengelse for frivillig Nedsættelse af Forbruget og for Besparing,

dersom Politikerne virkelig talte til Befolkningen paa en Maade, som lod den føle Øjeblikkets dybe Alvor og det Mørke, der ligger over Fremtiden, hvis de talte saadan, at de tog den fulde Konsekvens i Livet og i Politikken af det, vi staar overfor. Men saadan taler de ikke, de taler meget mere, som om det gjaldt blot at tage Livets Byrde og Livets Usikkerhed fra den enkelte og lægge den over paa Staten i størst mulig Udstrækning. De taler, som om Landet var stillet paa den Maade, at man kunde give sig hen til en Luksuslovgivning, som var i god Gang, førend denne Krig indtraf, og som jo under dens Tryk og under Nødstilstandens Tryk er blevet fortsat udover al Rimelighed. Jeg fritager ingen af mit Parti eller mig selv for Medansvar her, men jeg lægger naturligvis det største Ansvar paa Regeringen og paa Regeringspartierne, der for det første har skruet Fordringerne stærkt op og for stærkt op og dernæst har brugt Skræmmemidler, om hvilke de bedre end vi var i Stand til at dømme, hvorvidt der laa Virkelighed bag dem eller ej. Jeg siger, man har begyndt og fortsat en saadan Lovgivning, og det er egentlig første Gang, jeg her fra Talerstolen og fra et Medlem af et af de Partier, som netop skal tale om dette, har hørt Udtalelser som dem, det ærede Medlem fremkom med, har hørt en nogenlunde kraftig Appel til den samlede Befolkning om at se Tingene i Øjnene og rette sig derefter. Alligevel var den Appel i nogen Grad afdæmpet. Han var jo nødt til, hver Gang han rettede den, ligesom at anbringe en Akkord ved Siden af, der svækkede dens Virkning. Det er ikke det, man skal høre netop fra den Side. Fra den Side skal og maa Signalet skingre saa klart og skarpt gennem Luften, som det overhovedet er muligt. Der siges nok fra den Side, at der bruges Luksusautomobiler o. s. v., og jeg skal være den sidste til at benægte, at alle Klasser, Overklassen, Mellemlassen og Underklassen, har gjort sig skyldige i et for stærkt Forbrug i den Tid, da Pengene eller Papiret løb livligt mellem Hænderne paa os, men paa den anden Side maa jeg bestemt afvise den Paastand, hvis den skulde fremsættes, at Arbejderklassens Luksusforbrug har været forholdsvis mindre; jeg vilde let være i Stand til at bevise denne Paastands Urigtighed. Men ganske bortset derfra, vil jeg dog gøre ærede Medlemmer opmærksom paa den store Forskel, der er mellem et Luksusforbrug